

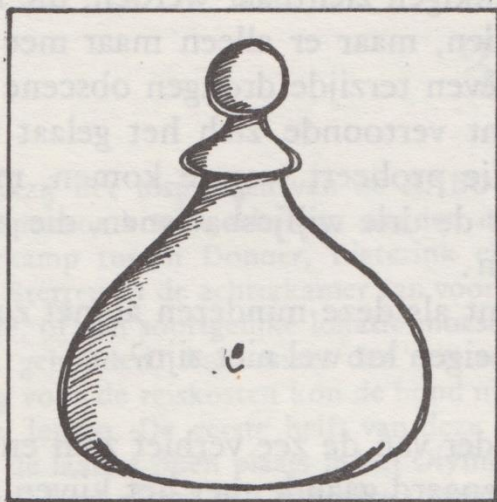
Bijzondere schenking van Allard Hoogland

Allard Hoogland, de voormalig eigenaar van New In Chess, had een bijzonder cadeautje voor het Max Euwe Centrum. Hij schonk ons het originele, handgeschreven artikel *Execratie* van J.H. Donner, dat in *Schaakbulletin* en in *De Koning* is gepubliceerd.

In het artikel hekelde de ‘eremedewerker’ van *Schaakbulletin* de plaatsingscommissie en de andere Nederlandse topspelers. Donner moest een driekamp spelen voor de laatste plek in het Olympiadeteam, dat in november 1980 in Malta zou aantreden. Hoewel Donner die barrage samen met Ligterink won, bedankt hij voor de eer. Het zou het einde betekenen van Donners lange interlandcarrière die in juni 1950 begon.

Op de volgende pagina’s het artikel uit *Schaakbulletin* 155 (oktober 1980).

Execratie

door J.H. Donner

Het was vreemd land, waar het vliegtuig neerstortte, dat ons nationale team naar Malta had moeten brengen. Grauwe nevelsluiers ontnamen het licht aan de zon en dempten alle geluiden; alleen het gebrul van de zee verbrak de stilte; en een zacht kermen in de verte.

Kilte alom en toen onze nationale helden de brokstukken van zich afschudden en zij besloten op pad te gaan, maakte zich allengs een diepe huiver van hen meester.

Voortstrompelend door de modder, geplaagd door muggen en mieren, troffen zij na een dagreis menselijk leven aan. Maar wat heet hier menselijk? Wat leven? Twee deerniswekkende grijsaards, gezeten op een mestvaalt, de naakte leden overdekt met builen en etterende zweren, luid roepende: 'Wee ons! Zo vergaan zij, die tegen de zee hebben gespogen'.

Tot hun ontzetting herkenden onze nationale voorvechters in de trekken van de witharige Kramer en in die van de kale, Van Scheltinga. Honger en dorst brandden in hun ogen en in niets onderscheidde hun uitgemergelde lichamen zich van de doodsbeenderen, waarmee zij hun wonden krabden. Machteloos strekten zij de armen uit, maar vergeefs was hun roepen, want geen troost, noch hoop, viel hier nog te bieden.

Naast hen stond een derde gedaante. Noch afschuwelijker en beklagenswaardiger om aan te zien. Met de voeten trappelend tegen het zwerf, het gelaat geheel aan het gezicht ontnomen in het gekrioel van vliegen en maden, dat zijn gebrul smoorde tot een zacht borrelend gejammer. Het was Böhm, die met het hoofd naar voren in de vuilnisbelt was neergezet.

Ook viel op deze plaats van vervloeking nog een veel kleinere gestalte te ontwaren. Niet groter dan een rat, maar van vaag menselijke gedaante. Angstig piepend verkeerde hij in voortdurend gevecht met het kleine ongedierte dat de vuilhoop zo overvloedig bevolkte. Bij nader toezien bleek het Van Dop te zijn, die tot juiste proportie's was teruggebracht.

Diepe verslagenheid maakte zich van onze kampioenen meester, toen zij begrepen, dat hier de plaatsingscommissie bijeen zat. Vooral Timman voelde zich

zeer onrustig worden, toen nog meer ongelukkigen zichtbaar werden, die niet eens in de plaatsingscommissie gezeten hadden, maar er alleen maar mee geheuld hadden. Uit een naargeestige spelonk even terzijde drongen obscene geluiden door en gedurende een kort moment vertoonde zich het gelaat van Pam, met de uitdrukking als van iemand, die probeert weg te komen, maar zonder pardon werd hij teruggetrokken door de drie wijfjesbavianen, die hem op die akelige plaats zonder ophouden bezaten.

Grote vreze overviel allen, die het zagen. Want als deze minderen al met zodanige straffen gestraft waren, hoe zou dan hun eigen lot wel niet zijn?

Langeweg werd het eerst weggerukt. De donder van de zee verhief zich en ineens was hij niet meer. Een snerpende gil, gepaard gaande met het klijven van een verongelijkte vrouwenstem, was het laatste, dat van hem vernomen werd. Lang duurde het, voor de overigen zich weer dorsten bewegen.

Ligterink werd tot staan gebracht door een grote golf van de zee, die als een gebiedende hand hem een schaakbord voor de voeten wierp, met daarop een stelling, die hij maar al te goed kende. Hij begreep zijn straf: voorgoed zou hij het paard van e5 naar f3 moeten spelen en weer terug en voor eeuwig geen zet meer mogen doen.

Ook Van der Wiel was niet meer. Maar het was bij zijn verdwijnen alsof de stem van de zee zacht fluisterde: 'Spaar den jongeling'.

Timman, Sosonko en Ree begrepen, dat zij op een zo schappelijke behandeling niet meer hoefden te rekenen. Ook al putte Timman zich uit in bezweringen tegenover de zee, dat het zijn schuld niet geweest was en dat anderen het gedaan hadden, hij wist, dat hem dat nu niet meer zou baten.

Spoedig voltrok zich de wraak. Een donkere en wonderbaarlijk schone vrouwengestalte ontsteeg aan de zee, dragende een lemmer van vuur. Met roodgloeiend koper doorboorde zij zijn tong, omdat hij altijd met iedereen had meegepraat en zij sloeg een ring door zijn neus, waaraan hij ieder zou moeten volgen, die hem bij de neus nam. Want hij had altijd al goede vriendjes met iedereen willen zijn.

In de gierende wind bleven Ree en Sosonko alleen. 'Stil is het hier', zei de een; 'Nederland heeft me nooit echt bevalen', zei de ander.

Lang nog gingen zij zwijgend naast elkaar voort. Tot de Donder van de zee hen van de zinnen beroofde en zij *begrepen*.

Toen stortten zij zich ter aarde en begroeven hun gezichten in het zilte zand, terwijl de moker van de zee hoog over hen heen sloeg.